

Besteforeldrenes klimaaksjon i Bergen & Hordaland

BESTEFØREDLRENE KLIMAAKSJON

LOKALLAG FOR BERGEN OG OMEGN

ÅRSMELDING FOR 2019

Styret (perioden mars 2019 – januar 2020)

Gunnar Kvåle	leder
Bjørghild des Bouvrie	nestleder
Janet Wiberg	kasserer
Tove Hals Erstad	styremedlem
Gunnar Kartveit	styremedlem
Thelma Kraft	styremedlem
Wibeke Kryvi	styremedlem
Annelise Lindheim	styremedlem
Harald Smedal	styremedlem
Halfdan Wiik	styremedlem

Sammendrag

Det har vært avholdt 11 styremøter i perioden, dels i lokalene til Designfelleskapet, Bredsgården på Bryggen, dels i Kulturhuset Dankert Krohn. Begge disse lokalene ha vi kunnet benytte kostnadsfritt for oss.

BKA-Bergen har som de fleste klimaorganisasjoner hatt en sterk medlemsvekst i dette året, fra 184 per 1. januar til 270 per 31. desember 2019. De viktigste grunnene til dette er trolig FNs klimapanel som gav ut sin 1.5 graders rapport 8. oktober 2018, Greta Thunberg som startet skolestreik høsten 2018, og at lokallaget aktivt fulgte opp dette gjennom ulike aktiviteter. BKA-Bergens arbeid har i økende grad skjedd i samarbeid med gruppen «Klimaopprøret i Bergen», der vi samarbeider med andre organisasjoner, i første rekke Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Fremtiden i våre hender og Spire.

BKA-Bergen fikk Hordaland fylkeskommune sin miljøpris for 2018. Fylkesordfører Anne Gine Hestetun overleverte prisen på 50 000 kroner under fylkestingsmøtet 5. mars 2019. Prisen gjorde det mulig å arrangere et stort «klimadugnadsprosjekt» i Odda den 26.-27. august med skolebesøk og politikerdebatt om klimasatsing i Ullensvang kommune, se omtale nedenfor.

I den utadrettede virksomheten har det særlig vært fokusert på

- Nødvendigheten av å stoppe oljeletingen og
- Retten til de unge til en levelig planet, jfr demonstrasjoner sammen med «Klimaopprøret i Bergen» og «FridaysForFuture».

BKA-Bergen deltok i planlegging og gjennomføring av skolestreiker for klima den 14. mars med hovedparolen «Stans klimararet fra ungdommen», demonstrerte sammen med ungdommene 1. mai og på fredagene «Fridays For Future»-aksjonene, og i nye store demonstrasjoner 24. mai og 30. august, da også sammen med «Klimabrølet».

En studiegruppe ble startet opp i januar 2019, ledet av *Anne Lise Lindheim* Emnet. Emnet for den første samlingen var boken «Hva skal vi svare våre barn?» av Arne Johan Vetlesen og Rasmus Willig. Senere tok vi for oss Anne Karin Sæthers bok «De beste intensjoner» og rapporten fra klimariskoutvalget (NOU 2018:17). Vi hentet artikler og videoopptak også fra andre kilder, hovedsakelig Klimastiftelsen. Temaene klimarisiko og oljepolitikk ble fulgt opp i flere møter. Møtene har funnet sted på Danckert Krohn kulturhus. *Annelise Lindheim* var ansvarlig for ledelse og tilrettelegging.

Av større arrangementer, i tillegg til arrangementet i Odda, kan nevnes at BKA-Bergen tok initiativ til og samlet fullt hus i Litteraturhuset i Bergen den 14. januar 2019 sammen med Natur og Ungdom og Naturvernforbundet. Overskrift for møtet var: «Tid for klimaopprør». Den 8. april holdt BKA medlemsmøte i Litteraturhuset i Bergen med foredrag av professor Helge Drange.

Mange fra BKA-Bergen har vært aktive med innlegg i aviser, både i lokalaviser og regions- og Oslobaserte aviser. Et innlegg i Bergens Tidende av *Bjørghild des Bouvrie* med et usaklig svar fra Olje- og energiministeren og et nytt svar fra *Bjørghild des Bouvrie*, vakte stor oppmerksomhet. Ministeren fikk tydelig svar om hvem som bør skamme seg når det gjelder klima: «Dere sprer oljeindustriens propaganda, Freiberg!»

BKA-Bergen har vært med i flere nasjonale BKA- prosjekter. *Halfdan Wiik* har som i tidligere år gjort en stor og viktig jobb med BKAs hjemmeside, som han oppdaterer regelmessig med klimanyheter og saker av spesiell relevans for BKA. Nyhetsbrev sendes til alle BKA-medlemmer regelmessig to ganger per måned.

Bjørghild des Bouvrie koordinerte sammen med *Per Hjalmar Svae* en nasjonal brevaksjon om klimasatsing i kommunene, sendt i tre runder til de lokale gruppene av stortingspartiene i hele landet, samt et brev vedlagt Klimavettreglene til lokalaviser landet rundt før valget.

Underskriftskampanjen «Stopp oljeleting» var et fellesprosjekt der *Gunnar Kvåle* sammen med representanter for BKA i Oslo, Trondheim og Grenland (BKAs Arendalsgruppe) planla og gjennomførte prosjektet i samarbeid med Naturvernforbundet og Natur og ungdom. Rundt 5000 underskrifter med mange av Norges fremste klimaforskere i spissen ble overrakt til Rikard Knutsen (Frp), statssekretær i olje- og energidepartementet under BKAs klimamøte ved Arendalsuka.

Det vises forøvrig til kronologisk oversikt nedenfor over de viktigste aktivitetene.

Skolestreiken 14. mars 2019, «Klimaopprøret i Bergen» i lag med BKA

Medlemstall	01.01.2019	01.01.2020
Bergen og omegn	184 medlemmer	270 medlemmer
Hele Hordaland	245 medlemmer	351 medlemmer

Aktiviteter januar 2019 - desember 2019 i kronologisk rekkefølge

14. januar arrangerte Besteforeldreaksjonen sammen med Natur og Ungdom og Naturvernforbundet et møte på Litteraturhuset i Bergen: «Tid for klimaopprør». Innledere var Svein Tveitdal, BKA-veteran og tidligere FN-direktør, Tore Furevik, direktør for Bjerknessenteret og Vilja Bøyum, leder for Natur og Ungdom Hordaland. Møtet ble avsluttet med en paneldiskusjon med innledere fra de tre arrangørene. *Arrangementet var arrangert som en del av Klimafestivalen i Bergen.*

Møtet var streamet og kan fortsatt sees på <https://www.youtube.com/watch?v=6Si6epHpa0I>

Et referat fra møtet finnes på hjemmesiden til Besteforeldreaksjonen:

<https://www.besteforeldreaksjonen.no/2019/01/tid-for-klimaoppror/>

22. januar: Møte om høyhastighetstog i Litteraturhuset i Bergen. Arrangør var Bergen Arkitektforening og Bergen Bolig- og Byplanleggingsforening. BKA var medarrangør sammen med Naturvernforbundet og FIVH. Hovedtaler var Thor W. Bjørlo fra Norsk Bane AS. Paneldiskusjon med bl.a. Atle Kvamme, leder for Bergens Næringsråd. Godt oppmøte. *Arrangementet var en del av Klimafestivalen i Bergen.*

25. januar. Studiegruppe - tema - Hva skal vi svare våre barn? av Arne Johan Vetlesen og Rasmus Willing.

20. februar var Besteforeldreaksjonen invitert til en klimadag på Arna Videregående Skole. Harald Smedal holdt klimaforedrag og Gunnar Kvåle snakket om klimautfordringene og helse.

Sammen med Synnøve Kvamme fra Naturvernforbundet, hadde Thelma Kraft innlegg om betydningen av «engasjement som drivkraft».

25. februar. Studiegruppe om NOU 2018: 17. Klimarisiko – og norsk økonomi (Klimarisikorapporten)

5. mars mottok BKA Bergenslaget *Hordaland fylkeskommune sin miljøpris for 2018*. Thelma Kraft, Halfdan Wiik, Janet Wiberg og Harald Smedal deltok i seremonien der fylkesordfører Anne Gine Hestetun overrakte diplommet. Thelma Kraft, lokallagsleder i 2018, takket for prisen og understreket at som besteforeldre er vi forpliktet til å la våre stemmer bli hørt og vi vil både inspirere og overbevise myndighetene til en politikk som reduserer klimautslippene til et nivå som er forenlig med et varig trygt liv på kloden. Kr. 50.000 ble overført til vår konto, se omtale på: <https://www.besteforeldreaksjonen.no/2019/03/miljopris-til-besteforeldrene/>

9. mars Ved vardebrenningen som Folkeaksjonen Oljefritt LoVeSe organiserte på Fløyen var BKA Bergenslaget representert ved Gro Fjeltvedt.

13. mars. Studiegruppe: Norsk oljepolitikk og oljeaktivitet. Gruppearbeid og plenumsdiskusjoner med utgangspunkt i Anne Karin Sæthers bok «De beste intensjoner».

14. mars BKA var medarrangør og mange fra lokallaget deltok i de store demonstrasjonene i forbindelse med skolestreiken i samarbeid med nettverket «Klimaopprøret i Bergen» (et samarbeid med Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Fremtiden i våre hender, Spire, KFUK/KFUM og andre ungdomsorganisasjoner med BKA som støttespiller). Halfdan Wiik fra BKA-Bergen var blant de som holdt appell, se <https://www.besteforeldreaksjonen.no/2019/03/kjempe demonstrasjon-i-bergen/>

8. april. Studiegruppe om NOU 2018: 17. Klimarisiko – og norsk økonomi (Klimarisikorapporten)

8. april holdt BKA medlemsmøte kl. 19.00 – 20.00 i Litteraturhuset i Bergen med foredrag av professor Helge Drange, *Klimastatus og hvordan nå klimamålene*. Etter pausen ble videre BKA planer for året drøftet, bl.a. samarbeid med ungdommene bak klimaopprøret i Bergen og vår studiegruppe.

23. april holdt Gunnar Kvåle foredrag ved Sotra og Øygarden senioruniversitet om *Klima og helse. Kva er situasjonen og kva må gjerast*. Bjørghild des Bouvrie og Kirsti Kvåle fra BKA-Bergen var med. Etter foredraget ble det delt ut vervemateriell og informert om vår forening

14. oktober var BKA-Bergen invitert til å delta på miljødagen ved Knarvik videregående skole. Per Hjalmar Svae holdt foredrag om fornybar samfunnsomstilling, og Thelma Kraft og Gunnar Kvåle orienterte om BKA og vårt klimaengasjement.

20. oktober deltok Janet Wiberg og Wibeke Kryvi i Barnas Miljødag avholdt i Magnetten Frivillighetssentral i Bergen. Gjenbruk var hovedparolen. De traff mange foreldre og besteforeldre, snakket med barn og voksne og fikk delt ut mange BKA-brosjyrer.

24. oktober sendte Per Hjalmar Svae en høringsuttalelse til «Kommunedelplan for klima, energi og miljø» (KLEM) for Os kommune.

4. november deltok en flokk BKA i *Lysmarkeringen for klimasøksmålet* som var organisert av Klimaopprøret i Bergen (Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Greenpeace, BKA med flere). Gunnar Kvåle var en av flere som holdt appell. Kl. 18.14 tente deltakerne fakler og andre lys til støtte for klimasøksmålet Arktis, der BKA er 'partshjelper' for saksøkerne Greenpeace og Natur og Ungdom.

12. november holdt Thelma Kraft innlegg på Ytrebygda Frivillighetssentral og fortalte om Besteforeldreaksjonen og vårt arbeid. Janet Wiberg deltok også i møtet. De ønsker oss tilbake i 2020 for å holde innlegg for Frivillighetssentralen.

2. desember fikk BKA-Bergen en den hyggelige beskjeden at *Paradigmefondet*, et allmenn-nyttig fond med base i Bergen, hadde etter kontakt med og søknad fra oss bevilget kr. 20 000.- til BKA-Bergens arbeid. Pengene planlegges i hovedsak brukt til omkostninger i forbindelse med det planlagte energiseminaret som BKA arrangerer 15. februar 2020 i samarbeid med Naturvernforbundet i Hordaland.

20. desember deltok 5-6 BKA-Bergen medlemmer ved demonstrasjon sammen med FridaysForFuture ved Den blå steinen, Bergen, der Gunnar Kvåle holdt appell.

Annen utadrettet virksomhet

Bjørghild des Bouvrie, avisinnlegg

Bergens tidende 23. april 2019: *Nå er det på tide å satse på lyntog*

Vi trenger en plan for raskt å bygge ut et jernbanenett for høyhastighetstog i Norge.

Ordveksling med to (eks-)oljeministre:

Bergens Tidende 25. august 2019: *Vi må slå ring om oljearbeideren, Terje Søviknes (fylkesordfører Vestland Frp)*

Tidende 31. august 2019 i BT: *Kjære oljearbeider, du har vel også barn som engster seg? (BdBs svar på innlegget til Søviknes)*

Bergens Tidende 4. september 2019: *Hvorfor holder du barnebarna for narr? Olje og gass er en del av klimaløsningen. Kjell-Børge Freiberg, Olje- og Energiminister, som svar på BdBs innlegg BT.*

7. september 2019: *Dere sprer oljeindustriens propaganda, Freiberg! (BdBs svar på innlegget fra Freiberg)*

9. september Bjørghild ble invitert til å tale på BTs valgvake i Mediehuset i Bergen.

Gunnar Kvåle, Artikler og avisinnlegg

For raske utslippskutt er færre fødsler ikke det viktigste. Energi og Klima: Norsk klimastiftelse

Grunn for håp - eller ny fiasko. Vårt land og Os og Fusaposten

Klima, vilje til mening og eksemplets makt. Pan. Harvest Publishing

Klimakompetansen. Klassekampen

Klimakrisen - En helsekrise som må forebygges. Dagsavisen

Klimakrisen er en helsekrise. Tidsskrift for Den norske legeforening

Noreg må slutta å leita etter olje og gass. Os og Fusaposten

Nye varmere korder slås opp som gladnyheter. Men heten er farlig. Bergens Tidende

Oljen i AP. Klassekampen

Regjeringen utsetter bare klimamålene (Eget forslag til overskrift: "Lover utslippskutt - planlegger det motsatte". Bergens Tidende

Tid for ny klimaøkonomi. Aftenposten

Tusets underlige ambisjoner. Klassekampen

Vi må erklære klimakrise. Bergens Tidende

Å leita etter olje og gass - I strid med Grunnlova. Os og Fusaposten

Sammen med Knut Mork Skagen, Lars Thore Fadnes og Jon Gunnar Mæland

Klimakrisen - Vårt ansvar som leger. Tidsskrift for den norske legeförening og Morgenbadet

Barn og unge krever at noen tar ansvar. Bergensavisen

Sammen med Knut Mork Skagen

Leger advarer: Klimakrisen er en helsekrise. Adresseavisen

Saman med Elisabeth Tran og John Gunnar Mæland

Erklærer klimaendringene for en helsetrussel. Intervju i Bergens Tidende

Sammen med Hans Martin Seip

Hva er klok oljepolitikk? Dagens Perspektiv

Sammen med Bjørghild des Bouvrie

Ein kommunepolitikk for borna si klimaframtid. Dagen og Sydvesten

Saman med Nils-Anders Nøttseter

Von om sterkare klimasatsing i Os. Os og Fusaposten.

Gunnar Kvåle, foredrag

Klimaendringar og helse – Kva er situasjonen og kva kan gjerast. Arna Vidaregåande skule 20. februar, Sotra og Øygarden Senioruniversitet 23. april, Voss Senioruniversitet, 24. april, Lions Club, Os 9. oktober.

Vår tøffeste helseutfordring. Hvordan kan leger bidra i kampen mot global oppvarming? Eldre legers forening, Soria Moria, Oslo, 3. november 2019

Klimaakrisa er ei helsekrise og helsepersonell bør gå i front. Konferansen - Folkehelse i Bergen, Scandic City 12. desember 2019

Harald Smedal, avisinnlegg og foredrag

1. august innlegg i Fanaposten og 3. august i Vårt Land om *Menneskeheten som utrydningstruet dyreart*, og i Fanaposten 23. august om *Verdivalg*.

6. februar klimaforedrag i for Bergen Syd Soroptimistene, 11. februar for Bergens Forsvarsforening, og 7. november for en privat gruppe.

Per Hjalmar Svæe, foredrag

Om fornybar samfunnsomstilling. Foredrag ved miljødagen ved Knarvik videregående skole 14. oktober.

